

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет економіки та управління
Кафедра менеджменту

СИЛАБУС
вибіркового освітнього компонента
СТАЛИЙ РОЗВИТОК ТА СОЦІАЛЬНА ІНКЛЮЗІЯ
У ВІДНОВЛЕННІ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ

підготовки здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти

галузі знань 07 Управління та адміністрування

спеціальності 073 Менеджмент

освітньо-професійної програми Менеджмент організацій та видів діяльності

Силабус освітнього компонента «СТАЛИЙ РОЗВИТОК ТА СОЦІАЛЬНА ІНКЛЮЗІЯ У ВІДНОВЛЕННІ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ» підготовки доктора філософії, галузі знань 07 Управління та адміністрування, спеціальності 073 Менеджмент, за освітньо-професійною програмою Менеджмент організацій та видів діяльності

Розробник: Наталія Хомюк, доктор економічних наук, доцент, завідувач кафедри менеджменту

Погоджено

Гарант освітньо-наукової
програми Менеджмент організацій
та видів діяльності

Олеся ТОЦЬКА

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри менеджменту
протокол № 2 від 15 вересня 2025 р.

Завідувач кафедри

Наталія ХОМЮК

I. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-наукова програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Очна (денна) форма здобуття освіти	07 Управління та адміністрування 073 Менеджмент Менеджмент організацій та видів діяльності Третій (освітньо-науковий)	Вибірковий
		Рік навчання 2
Семестр 3-ий		
Лекції 10 год.		
Практичні (семінарські) 14 год.		
Самостійна робота 88 год.		
Консультації 8 год.		
Форма контролю: залік		
Кількість годин/кредитів 120/4		
Мова навчання		Українська

II. Інформація про викладача

Хоміук Наталія Леонідівна

Науковий ступінь – доктор економічних наук

Посада – доцент, завідувач кафедри менеджменту

Контактна інформація викладача:

Телефон 0505008925

Електронна пошта: Khomiuk.Nataliia@vnu.edu.ua

Дні занять розміщено на <http://94.130.69.82/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація освітнього компонента. Освітній компонент «Сталий розвиток та соціальна інклюзія у відновленні сільських територій» належить до вибірових компонентів і спрямований на формування знань та компетентностей у сфері управління розвитком сільських територій на засадах сталості, інклюзивності та ефективного використання земель сільськогосподарського призначення. Програма ОК охоплює сучасні теоретико-методологічні підходи, європейський та український досвід, а також практичні інструменти цифровізації, інновацій та стратегічного управління. Особлива увага приділяється розкриттю ролі соціальної інклюзії у відновленні й реабілітації сільських територій та землекористування.

2. Мета і завдання освітнього компонента. Метою освітнього компонента є формування у здобувачів системи знань, навичок і компетентностей, необхідних для розробки та реалізації стратегій сталого та інклюзивного розвитку сільських територій, їх ефективного відновлення і раціонального землекористування з урахуванням сучасних викликів та європейських стандартів.

Основними завданнями освітнього компонента є: ознайомлення з еволюцією концепції сталого розвитку та її адаптацією до аграрного і територіального контексту; вивчення сутності та інструментів соціальної інклюзії як бази для ефективного управління громадами; аналіз сучасних викликів (деградація земель, наслідки воєнних дій, соціально-економічні дисбаланси) та виявлення потенціалу сільських територій; опанування сучасних цифрових і інноваційних інструментів управління; дослідження європейського досвіду сталого землекористування, інституційних моделей управління та інклюзивних практик; розвиток практичних умінь стратегічного планування відновлення земель сільськогосподарського призначення та формування політик на рівні громад і держави; засвоєння етичних принципів, стандартів прозорості, підзвітності та екологічної стійкості у процесах управління; формування здатності працювати з міжнародними програмами та проектами підтримки сталого розвитку сільських територій.

3. М'які навички (soft skills). Освоєння освітнього компонента «Сталий розвиток та соціальна інклюзія у відновленні сільських територій» сприятиме освоєнню таких soft skills як системне мислення; критичне мислення та аналітичні здібності; комунікативність та міжкультурна взаємодія; адаптивність; креативність та інноваційність; лідерство та командна робота.

4. Структура освітнього компоненту

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Прак.	Сам. роб.	Конс.	*Форма контролю / Бали**
Змістовий модуль 1. Теоретичні засади сталого розвитку та соціальної інклюзії						
Тема 1. Теоретичні засади сталого розвитку сільських територій і землекористування	17	2	2	12	1	ФО (5), Т (5), СЗ (5) / 15
Тема 2. Соціальна інклюзія як основа сталого управління сільськими територіями і землекористуванням	16	1	2	12	1	ФО (5), Т (5), СЗ (5) / 15
Тема 3. Сучасні виклики та потенціал відновлення сільських територій і земель сільськогосподарського призначення	16	1	2	12	1	ФО (5), Т (5), СЗ (5) / 15
Разом за модулем 1	49	4	6	36	3	45
Змістовий модуль 2. Прикладні інструменти та стратегії управління відновленням сільських територій						
Тема 4. Інституційне забезпечення сталого та інклюзивного розвитку сільських територій	19	2	2	13	2	ФО (4), СЗ (5), Т (5) / 14
Тема 5. Європейський досвід сталого використання та відновлення земель сільськогосподарського призначення	18	2	2	13	1	ФО (4), Т (5), СЗ (5) / 14
Тема 6. Цифрові та інноваційні інструменти управління сталим та інклюзивним розвитком сільських територій	17	1	2	13	1	ФО (4), СЗ (5), Т (5) / 14
Тема 7. Стратегічне управління сталим та інклюзивним відновленням сільських територій	17	1	2	13	1	ФО (4), СЗ (4), Т (5) / 13
Разом за модулем 2	71	6	8	52	5	55
Всього годин / Балів	120	10	14	88	8	100

Форми контролю: поточне оцінювання (контрольна робота (КР), фронтальне опитування (ФО), есе чи реферат (Е), тести (Т), ТР – тренінгові вправи, розгляд ситуаційних завдань (РС), РМГ – робота в малих групах, ДС – дискусія, ДБ – дебати, розгляд кейсів (К), підсумковий контроль у формі заліку.

5. Завдання для самостійного опрацювання

Самостійна робота з освітнього компонента «Сталий розвиток та соціальна інклюзія у відновленні сільських територій» передбачає: підготовку до аудиторних (практичних) занять-тренінгів – опрацювання лекційного матеріалу та самостійне опрацювання окремих тем (питань) освітнього компонента; розв'язання практичних та тестових завдань; розв'язання кейсів; підготовку до усіх видів контролю.

Питання та завдання для самостійної роботи визначені відповідними темами освітнього компонента.

IV. Політика оцінювання

Політика викладача щодо здобувача освіти. Відвідування занять є обов'язковим. Здобувачі освіти зобов'язані дотримуватися термінів, визначених для виконання усіх видів робіт, передбачених силабусом. Пропущені заняття відпрацьовувати у визначений час згідно із затвердженим графіком.

За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування, участь в наукових заходах тощо) навчання може відбуватись в цей період в онлайн формі або за індивідуальним планом за погодженням із викладачем.

Здобувач освіти повинен старанно виконувати завдання, брати активну участь в освітньому процесі.

Політика щодо академічної доброчесності окреслюється Положенням про систему запобігання та виявлення академічного плагіату в науковій та навчальній діяльності здобувачів вищої освіти, докторантів, науково-педагогічних і наукових працівників Волинського національного університету імені Лесі Українки (<http://surl.li/jntduw>) та Кодексом академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки (<http://surl.li/aagxg>).

Політика щодо дедалайнів та перескладання. У випадку, якщо здобувач освіти не відвідував окремі аудиторні заняття (з поважних причин), на консультаціях він має право відпрацювати пропущені заняття та добрати ту кількість балів, яку було визначено на пропущені теми.

Політика визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та інформальній освіті визначається Положенням про визнання результатів, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки (<http://surl.li/qbxvmw>) та Положенням про підготовку здобувачів за дуальною формою здобуття освіти у Волинському національному університеті імені Лесі Українки (<https://surl.li/hbazoe>).

Можливість отримати додаткові (бонусні бали). Здобувачам освіти можуть бути присуджено додаткові (бонусні) бали, які зараховуються як результати поточного контролю максимум 15 балів за такі види робіт: опубліковану наукову статтю у фахових виданнях України чи рецензованих закордонних журналах – 10 балів; публікацію тез – з виступом на конференції 5 балів, без виступу – 3 бали; підготовку та участь у всеукраїнському етапі предметних олімпіад, всеукраїнському та міжнародних конкурсах студентських наукових робіт – 7 балів; перемогу у всеукраїнському етапі предметних олімпіад, всеукраїнському та міжнародних конкурсах студентських наукових робіт – 15 балів; подачу проектних заявок на участь в студентських програмах обміну, стипендійних програмах, літніх та зимових школах тощо – 7 балів.

V. Підсумковий контроль

Порядок організації поточного та підсумкового контролю знань здобувачів освіти регламентується Положенням про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки (<https://surl.li/vtzfet>).

Семестровий залік виставляється здобувачам освіти на підставі результатів виконання усіх видів запланованої навчальної роботи впродовж семестру за 100-бальною шкалою.

Перездача підсумкового контролю освітнього компонента проводиться у вигляді тестування та усного опитування. Тестові запитання складено відповідно до структури курсу та містять 50 запитань з однією правильною відповіддю. Кожне запитання оцінюється у 1 бал. Усне опитування включає 2 запитання, кожне запитання оцінюється в 25 балів. Максимальна оцінка 100 балів.

Терміни проведення підсумкового семестрового контролю встановлюються графіком освітнього процесу.

Перелік питань до заліку

1. Сутність та основні принципи сталого розвитку.
2. Трикомпонентна модель сталого розвитку: економічна, соціальна та екологічна складові.
3. Роль землекористування у забезпеченні сталого розвитку сільських територій.
4. Концепція соціальної інклюзії: визначення, принципи, значення для сільських територій.
5. Агроекологічний підхід як складова сталого управління землями сільськогосподарського призначення.
6. Інструменти забезпечення соціальної інклюзії в сільських громадах.
7. Основні соціальні ризики та проблеми у сільських територіях України.
8. Вплив воєнних дій на відновлення сільських територій та землекористування.
9. Стратегії залучення молоді до розвитку сільських територій.
10. Механізми гендерної рівності у сільському розвитку.
11. Законодавче визначення «землі сільськогосподарського призначення» в Україні.
12. Нормативно-правова база управління сільськими територіями.
13. Роль органів місцевого самоврядування у забезпеченні сталого розвитку.
14. Інституційні механізми управління земельними ресурсами.
15. Децентралізація та її вплив на управління сільськими громадами.
16. Політика ЄС у сфері сільського розвитку та землекористування.
17. Інструменти Спільної аграрної політики (CAP) ЄС.
18. Приклади успішних практик сталого розвитку сільських територій у Європі.

19. Можливості адаптації європейського досвіду в Україні.
20. Роль міжнародних організацій у підтримці відновлення сільських територій.
21. Поняття цифрової трансформації в управлінні сільськими територіями.
22. Використання геоінформаційних систем (GIS) у землекористуванні.
23. Роль Big Data та штучного інтелекту у прийнятті управлінських рішень.
24. Блокчейн-технології у сфері земельних відносин.
25. Електронні платформи для громадської участі та їх роль у забезпеченні інклюзивності.
26. Сутність та завдання стратегічного управління сільськими громадами.
27. Основні етапи формування стратегії сталого розвитку сільських територій.
28. Інтеграція Цілей сталого розвитку ООН у стратегії громад.
29. Методи моніторингу та оцінки ефективності стратегій розвитку.
30. Приклади стратегічних програм відновлення сільських територій в Україні.

Блок 7. Економічні аспекти сталого розвитку

31. Які основні економічні вигоди впровадження принципів сталого землекористування для громади?
32. Як сталий розвиток впливає на конкурентоспроможність аграрного сектору?
33. Особливості фінансування відновлення земель сільськогосподарського призначення в Україні.
34. Державні та міжнародні гранти як джерело фінансування відновлення сільських територій.
35. Роль публічно-приватного партнерства у відновленні земель та сільських територій.
36. Основні види деградації ґрунтів та їхні причини в Україні.
37. Вплив змін клімату на відновлення сільських територій.
38. Біорізноманіття як фактор сталого розвитку сільських громад.
39. Які ризики виникають у процесі відновлення земель після воєнних дій?
40. Зелені технології та їхнє застосування у відновленні земель сільськогосподарського призначення.
41. Соціальна відповідальність агробізнесу у відновленні сільських територій.
42. Механізми залучення населення до прийняття рішень у сфері землекористування.
43. Інклюзивні підходи до забезпечення зайнятості в сільських громадах.
44. Як цифрові платформи сприяють підзвітності місцевої влади перед громадою?
45. Роль громадських організацій у процесі сталого управління землями.
46. Основні індикатори моніторингу сталого розвитку сільських територій.
47. Які методи оцінки ефективності стратегій відновлення земель можна застосувати?
48. Як впровадити систему M&E (моніторинг та оцінка) у громадах?
49. Приклади індикаторів соціальної інклюзії для сільських територій.
50. Система звітності та прозорість у реалізації стратегій сталого розвитку.

VI. Шкала оцінювання

Оцінювання результатів складання підсумкового контролю у вигляді заліку здійснюється у порядку, передбаченому прийнятою в Університеті системою контролю знань за 100-бальною шкалою з переведенням у лінгвістичну оцінку.

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90–100	Зараховано
82–89	
75–81	
67–74	
60–66	
0–59	Незараховано (необхідне перескладання)

Критерії оцінювання результатів навчання:

60-100 балів (зараховано): здобувач володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента в обсязі, необхідному для подальшого навчання і майбутньої роботи за фахом, здатний виконувати завдання, передбачені силабусом, ознайомлений з основною рекомендованою літературою; при виконанні завдань припускається помилок, але демонструє спроможність їх усувати.

0-59 балів (незараховано): здобувач володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на елементарному рівні, теоретичний зміст курсу не освоєний, необхідні практичні

навички роботи не сформовані, більшість передбачених силабусом завдань не виконано або містять грубі помилки.

VII. Рекомендована література та інтернет-ресурси

1. Павліха Н.В., Цимбалюк І.О., Хомюк Н.Л., Войчук М. В., Савчук А.Ю., Коломечюк В.В., Цимбалюк С.М. Безпека сталого розвитку регіонів та територіальних громад України на засадах інклюзивного зростання: монографія. Луцьк : Вежа-Друк. 2022. 514 с.
2. Khomiuk N., Pavlikha N. Management of sustainable inclusive rural development projects. Information systems in project and program management: Collective monograph edited by I. Linde. European University Press. Riga: ISMA, 2023. P.163-178.
3. Khomiuk N. Organizational and economic principles of management of the development of organic production in Ukraine. Modern management tools in the latest models of socio-economic development: monograph. Higher School of Social and Economic. Przeworsk: WSSG, 2023. P. 202–218
4. Хомюк Н.Л. Управління сталим розвитком сільських територій: досвід ЄС та імплементація в Україні. European Perspective: сучасні виклики та можливості для України. Луцьк: Вежа-Друк, 2024. С.176–189.
5. Tsymbaliuk I., Khomiuk N., Kozliuk V., Bilous O., Voinov I.. Model of comprehensive land restoration as a tool for strategic management in the public and private sectors. Managerial practices and challenges in various economic sectors:scientific monograph. Higher School of Social and Economic. Przeworsk: WSSG, 2025. 2025. Pp. 231-246.
6. Хомюк Н.Л. Теоретико-методологічні основи формування моделі відновлення земель сільськогосподарського призначення на засадах сталого, інклюзивного та смарт-розвитку. Інклюзивна відбудова України: економічна, соціальна та просторово-технологічна реінтеграція. : монографія / Заг. ред.: Павліха Н.В. Луцьк : ФОП Косенко А.О., 2025. С. 196–214.
7. Хомюк Н.Л., Карлін М. І. Агромакетинг як інструмент забезпечення сталого розвитку сільських громад. Наукові праці Донецького національного технічного університету. Серія: «Економічна». 2022. №1(25). С. 39-47.
8. Цимбалюк І., Павліха Н., Хомюк Н. Планування діяльності підприємств сільського господарства та агропромислового комплексу (АПК): основні етапи та управління ризиками. Науковий вісник Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій імені С.З. Гжицького. Серія: Економічні науки. 2023. Вип. 25. № 10. С. 38–43.
9. Цимбалюк І.О., Хомюк Н.Л., Козлюк В. О., Кулій В. М.Управління земельними ресурсами в умовах деградації, воєнних загроз і соціально-економічної нестабільності. Науковий вісник Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій імені С.З. Гжицького. Серія: Економічні науки. 2025. № 105. Т. 27. № 105. С. 14–20.
10. Законодавство України: веб-сайт. URL: <https://www.rada.gov.ua>
11. Офіційний веб-сайт законодавства Європейського Союзу. URL: <https://eur-lex.europa.eu/homepage.html>